

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben Félévre 6 K, negyedévre 3 K — f.
Vidéken " 8 K, " 4 K 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS

THAN GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Főter, Lamprocht-palota, földszint.
az udvaron át.

A koronatanácsból.

Vita a létszámemelésről.

A közös minisztertanács tegnap délben volt a Hofburgban. A tanácskozás színhelye egy kisebb terem volt közvetlenül a felség dolgozó szobája mellett. Egy osztrák előkelőségnek módjában volt a tanácskozás menetét megismerni s tőle ered a következő értesülés:

A miniszterek között nincs egyetlenegy, aki a létszámemelés szükségességét kétségbevonná. A tegnapi nagy tanácskozáson is arra fektették a súlyt, hogy számolniok kell a parlamentek álláspontjával s taktikai szempontból mellőzhetlen, hogy az ujonc-szaporulatot ez idő szerint aktuálisnak ne jelentsék ki. Szó nélkül hallgatták Wekerle Sándor miniszterelnöknek előterjesztéseit, de nyomatékkal kérdezték tőle, bizonyos-e, hogy a magyar delegáció Széll Kálmánt választja elnökének. A miniszterelnök igennel felelt, de hozzátette, hogy akárkit ültetnek is a delegáció el-

nöki székébe, kizártnak tekintendő, hogy az illetőnek a működése a delegáció tanácskozásának menetére, a követelt költségvetés megszavazására zavaró hatással lenne.

— Mind a két miniszterelnöknek s a közös minisztereknek is meg kellett szólalniok, amikor a katonai kérdések kerültek szóba. A magyar miniszterelnök rámutatott arra, hogy a képviselőházban, nyílt ülésen is, a pénzügyi bizottságban is bevezette a létszámemelés megszerzésére irányuló akciót s hogy ha időt nyer, a tavaszra a létszámemelést a magyar képviselőházban keresztül is viszi, föltéve, hogy az osztrák parlament is megszavazza az ujonc-többletet.

— Az osztrák miniszterelnök előadta, hogy teljes bizalommal néz az új választásoknak elébe. Az eddigi választási rendszer mellett kiszámíthatatlan volt a választások esélye, de az új, a kibővített választási joggal kapcsolatosan történt új beosztása a kerületeknek, módot ad a mindenkori kormánynak, hogy belátható ideig előre láthassa a választás eredményét.

Az engedmények mérvét, amelyet a létszámemeléssel szemben kell Magyarországnak megadni, csak általánosságban vázolták, azzal, hogy az engedmények nem terjedhetnek túl azon a ponton, amely a hadsereg egységességét kifelé is fixirozza.

Eddig a jelentés. Lehet, hogy az Ausztriát illető rész bevalik, de azok a reménykedések, amelyek a dolognak és speciálisan a létszámemelésnek Magyarországot illető megrajzolását érintik, abszolút téves jövődölések. So most tavasszal, se jövő tavasszal nem lesz, nem lehet létszámemelés. Nem lehet. Ezt minden képzelhető parlamenti eszközzel meg kell akadályozni. Magyar legyen a hadsereg, magyar hadsereg legyen. Annak mindent. Az ellenséges osztrák követeléseire a válasz: — soha!

POLITIKAI HIREK.

A hármasszövetség és Olaszország.
A bécsi N. Fr. P. írja estilapjában a következőket: Az osztrák-magyar monarchia két államában senki sincs kétségben afelől,

II. Rákóczi Ferenc.

Irta: Boldisár Kálmán dr.

(Folovasta a debreceni Kereskedő Ifjuság Rákóczi-ünnepélyén, 1906. november 11-én.)

(Folytatás.)

Véres csaták, magyarok pusztulása és németek gyászos romlása váltogatták föl egymást a „kuruc” világban, — közben az ónodi gyűlésen a nemzet elkeseredett dühe véres félelmetességben nyilatkozott meg. Ott koncalták föl az árulónak kikiáltott Turócvarmegye követeit, Rakovszky Menyhértet és végeztették ki Okolicsányi Krisztofot. Rakovszky felé Bercsényi sújtott először kardjával, de a halálos csapást báró Károlyi Sándor mérte rá, az akkor még dühös kuruc. És ezen a nevezetes gyűlésen kiáltotta nagy Bercsényi Miklós oda az osztrák-ház „abrenunciációja”-kor, hogy: „Eb ura fakó! Mai naptól fogva József többé nem királyunk!”

Amde a magyar szabadság ügye hanyatlóra vált, a nemzet kimerült a hosszas harcban. Az országsszerte kiütött pestis ezer számra szedte áldozatait, a német kéz titkon hovatovább több árulót termelt, a minnek következtében a bé. etárgyalások sikerrel kecsgettettek. Rákóczi maga külföldi segély után menve, 1711. február 11-én a Beszki- deken át örökre elhagyta hazáját, Károlyi Sándor pedig, Rákóczi teljes hatalmu fő-

vezéri megbízottjaképen már 1711. év március havában Debrecenben, Cseréd-utcán, a Komáromy-házban alkudozott gróf Pálffy János generalissal és a hosszas tárgyalásoknak csakugyan a szatmári béke lett az eredménye.

A majtényi páskumon 1711. Május 1-én 12,000 kuruc felkelő tette le a fegyvert. Utoljára szólaltak meg a szomorú napon a tárogatók és azután szerte széledtek a kurucok, ki vissza az eke szarvához, ki a földült házitűzhely helyett újat építeni, vagy a városokba, különféle és munkára, kenyeret keresni, aki még natal volt, családot alapítani, aki öreg, keseregni a haza sorsa fölött haláláig.

Rákóczi és Bercsényi néhány társukkal nem fogadták el a béke feltételeit, hanem Lengyelországból Franciaországba menekültek és XIV. Lajos udvarában keresték még egy darabig a reménybeli összeköttetéseket. Rákóczi Párisban minden követ megmozdított, hogy a „magyar ügy” le ne kerüljön az európai politika asztaláról, de a „Nap Király” fényűző és erkölestelen udvarában csak szép szóval és szórakozással traktálták és még az ígéretekkel is fukarkodtak.

Ezalatt a tömérdek Rákóczi jószágok idehaza elkoboztattak és jutalmat kaptak belőlük az udvar hű szolgálói; Munkács Schönborn grófoké, Sárospatak később a Bretzenheim családé, Onod vára és Szerencs

fele pedig Illésházy Miklósé lett. Károlyi Sándort 1712-ben gróffá tették, akit Berce ényi kiut a bujdosásban háborgó lelkéből kitoró gunynyal hoitáig „Kártévő Sándor”-nak nevezett. A Rákóczi kezében és nevében összehalmozódott óriási területű földbirtokok Zemplén-, Sáros-, Beregh-, Borsod- és Abaujvármegyékben feküdtek és mintegy 120 négyszögöl mértföldet, 1,200,000 holdat tettek ki, csakis ily vagyonnal viselhetett 8 éven át hadjáratot a pénztelen, pusztuló ország népével.

Később az 1715. évi XLIX. t.-c. 2. §-ában „Rákóczi és Bercsényi s némely mások, mivel a szörnyű felségsértés ki nem mondható bűnében makacsul megmaradtak” megbélyegeztettek, mert „mint árulókat és az igaz szabadság felorgatóit” száműzötteknek nyilvánította a szolgáló-lelkű országgyűlés.

Minő változása az időknek, milyen véráldozatok és mennyi „nyomor és szenvedés” kellett ahhoz, hogy a magyar törvényhozás meghozhassa az 1906. évi XX. t.-cikkot!

Rákóczi a párisi csalódások után a szultán biztatására Törökországba ment, bár egész életében soha sem kereste, mint felkelő fejedelem elődjei, a porta támogatását, mert teljesen szakított a magyar sérelmi politika eddigi irányával és nyugoti erő segítségével kívánta volna a magyar szabadságot kivívni, — de mint hontalan, mégis a

Szinehagyott ruhákat divatos színre fest

Hrabóczy Ant. Debrecen, Széchenyiteveza 42. szám alatt

hogy ma a népek között erős erőik érvényesülnek, melyeknek fontos és vezetéses következményei lehetnek. Eppen ezért senkit sem nyugtat meg az, ha folytonosan arról biztosítanak, hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország között a hivatalos viszony kitűnő és a hármasszövetség megújításában nincs kétség. Bülw herceg maga konstata, hogy a szövetség nélkül Ausztria-Magyarország és Olaszország közt veszedelmes surlódások támadhatnak. Mi érezzük ezeknek a surlódásoknak az előszelét Olaszország közvéleményének minden őszinte megnyilatkozásában, amelyek az olasz miniszterek korrekt nyilatkozataival ugyancsak keveset törődnek. Ausztria-Magyarországnak már nincs bizalma az olasz szövetségben s az itt a nézet, hogy a Balkán sok baját az olasz kéz okozza. Mindez ok arra, hogy nálunk a katonai kérdés előtérbe helyeződjék...

Hengelmüller nagykövet Budapesten. Báró Hengelmüller László washingtoni osztrák-magyar nagykövet legközelebb Budapestre érkezik. Mikor a nagykövet utoljára Budapesten volt, még a Fejérváry-kormány vezette az ügyeket s így kötelességének tartja a nemzeti kormány előtt jelentkezni.

Horvát ügyek. Zágrábról táviratozók: Vasárnap este a Starcevic-párt hívei összegyűltek a pártkör előtt, a honnan dr. Frank József háza elé vonultak s nagy ünneplésben részesítették. Frankot a munkások a vállalkra emelték, a mire ez kérte őket, hogy minden provokáció nélkül nyugodtan oszoljanak szét, mert a tüntéseket ürügyül használnák fel arra, hogy a horvát tartománygyűlést feloszlassák. Dr. Starcevic Milo, a tartománygyűlés alelnöke dr. Pavelics képviselővel együtt vasárnap Petrinjában volt. Visszatérésükkor a szászkei pályaudvaron a rezolucionisták megtámadták s kövekkel és tojásokkal dobálták meg őket.

A forrongó Oroszország.

Grodno, november 20.

(P. T. Ü.) Az itt állomásozó ezrednek egy Ivenovo nevű hadnagya az ezredparancsnokot mellbelötte, majd magát agyonlötte.

félhold védelme alatt talált menedéket. Kis-Azsiában a Marmora tenger partján, Rodostóban vonta meg magát a legnemesebb fejedelem, ahol egész kis magyar gyarmat alakult mellette.

Felesége nem követte a számkivetésbe a török földre, hanem Franciaországba ment és ott halt meg, 1722 február 18-án, a nélkül, hogy Rákócziak Párisból való eltávazása után még valaha találkoztak volna.

Rajta is teljesedett a szomorú sors, hogy nemes lelkét nem melengette hasonló nemes keblű hitves önfeláldozó szíve, mert a német hercegasszony lelkének ereje hamarabb megtört a szenvedések alatt és nem ragaszkodott hozzá egy, amint azt Rákóczi megérdemelte volna.

Idegen földön, idegen ég alatt, távol kis családjától, fiaitól és messze elhagyott nemzetétől, Rodostóban halt meg, 1735. április 8-án, nagypénteken, 59 éves korában.

Hült tetemeit bebalzsamozták és miután szívét felesége mellé Franciaországba vitték eltemetni, őt magát nagy titokban Konstantinápolyba szállította a hű Mikes és ott a Jezsuiták temploma alatt temették el édes anyja, Zrínyi Ilona koporsója mellé. Itt lelte meg drága hamvait Thaly Kálmán 1839-ben, a Zrínyi Ilonával együtt és azóta folyton lankadatlan kitartással munkált hazahozataluk ügyén.

Két fiában is utólerke Rákóczit a nagy-szellemű apák szomorú végzete, hogy a

Pétervár, november 20.
A párisi tőzsdén a Witte gróf ellen elkövetett merényletről elterjedt hír teljesen alaptalan.

Pétervár, november 20.

Egy minisztertanácsi döntés alapján a cáár elrendelte, hogy a hadapród- és tengerészeti-iskolák növendékei, kik katonai szolgálatot teljesítenek, felelősködni tartoznak. A három felsőbb osztály tanítványai letették az esküt.

Mittau, november 20.

A tukkumi zavargások vezetőit és egy, a zavargásokban való részvétel miatt halálra ítélt windaui lakost kivégeztek.

Pétervár, november 20.

(Pétervári Távirati Ügynökség.) Ochtai jelentése szerint ott egy hét emberből álló rablóbandát abban a pillanatban fogtak el, amidőn elfegyverkezve rablásokat akartak elkövetni.

Varsó, november 20.

A constochai kórházban 3000 gramm ether fölrobbant. Az a terem, melyben a műtéseket végzik, erősen megsérült. A falak egyrésze beomlással fenyeget. Két kórházi munkás súlyos égési sebeket szenvedett. Egy orvos is súlyosan megsebesült.

Pétervár, november 20.

A kadetpárt kérelmét, hogy a duma feloszlátása után bezárt kadetklubot újból megnyithassák, Stolypin miniszterelnök elutasította. Stolepin kijelentette, hogy miután ő a kadetokat forradalmi pártnak minősítette, nem kívánhatja tőle azt, hogy neki újabb propaganda kifejtésére alkalmat adjon.

VIDÉK.

Gyilkos merénylet. Tomola Nándor vasöntő hét esztendeig élt közös háztartásban Erdei Julia mosónővel. Az asszony azonban a minap elhagyta, mert részegeskedni kezdett. Az ötven éves ember nem tudott belenyugodni a sorsába. Váltig kérlete az asszonyt, hogy térjen vissza, de hiába. Tegnap megint fölkereste a mosónőt

fiakra a nagy név teherképen nehezedik, — mert mind a kettőt léha szelleművé tette az idegen nevelés. — Az idősebb, József nemsokára atyja után, 1738 november 10-én Csernavodában, az ifjabb György, csak később, 1756 június 23-án halt meg Saint-Denisben Páris mellett; hanem magyarul már egyik sem beszélt, nem hogy magyar szíjjel „Rákóczi” tudott volna lenni. György kétszer is nősült, de gyermekei nem voltak, tehát benne halt ki a nagynevű család fiága; Józsefnek egy leánya maradt, de a ki atyja nagy nevét soha sem viselte és minden nemzethez való tartozandóság nélkül, mint apáca halt meg, 1780 július 3-án, egy párisi zárdában.

Maga Rákóczi Ferenc fejedelmi tartású, de azért sima, egyszerű modoru, megnyerő külsejű, sőt szép férfitü vala; német neveltetésekor nagy műveltséget sajátított el, de lelke nemessége ősei után főképp anyjáról való dus öröksége. — Benne összefolyt a vértanui hagyományu Zrínyi, Fransepán, Báthory, Loránty, Zeleméry családok ősi vére. — A magyar nyelven kívül öt nyelven beszélt (latin, német, francia, olasz és lengyel), de szónoki képességének is az országgyűléseken nem egyszer fényes példáját ragyogtatta. Rendkívülinek mondható egyéni tulajdonságairól Saint Simon mesteri tollal ezt a rajzot adja:

„Tekintete igen nemes, majdnem parancsoló, de a legkisebb durvaság nélkül.

a Levante-utca 10. számú házában s most már fenyegette, hogy agyonüti, ha nem hajtsza szavára. Ot éves kis leányuk látván, hogy apja milyen dühös, etébe állt:

— Ne bántsd a mamát, te rossz ember!

A vasöntő dühében a gyermeket fojtogatni kezdte, mire a mosónő egy vasalóval fejbeütötte. Tomola ekkor az asszonyra rontott, a ki azonban felkapott egy baltát s úgy vagta fejbe, hogy vértől borítva eszméletlenül rogyott össze. A súlyosan sebesült embert a mentők a Rókus-kórházba vitték. Az asszony ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

Szerencsétlenség a vadászaton. Hévizgyörkön — mint onnan jelentik — a minap vad szat volt, amelyen súlyos baleset történt. Nádossy vezérkari százados golyója véletlenségből báró Pongrácz Jenő miniszteri segédtitkárt érte, aki súlyosan megsebesült.

Halálra forrázott gyermek. Szalacsról jelenti tudósítónk: Lőrinc József itteni lakos másfél éves Jóska nevű fiacskája egy őrizetlen pillanatban, a konyhában játszadozva magára rántotta a forró vízzel teli dézsát. A szerencsétlen gyermek a forró víztől szenvedett sérülések következtében pár órai kínlás után meghalt.

Iskolai adóemelés.

Iskolaszéki ülés.

Debrecen, nov. 21.

A debreceni róm. kath. iskolaszék Unger Gusztáv kir. táblai bíró elnöklete alatt ülést tartott, amelyen az iskola fejlődéséről a tanulók számának rohamos felszaporodásáról folyt a tárgyalás.

A tanulók száma olyan nagy, hogy jövőre már az elemi osztályoknál is alig lesz elkerülhető a parallel osztályok felállítására.

Mivel azonban ezzel arányban

Okos, szerény, óvatos, s ha nem is szikrázó szellemű, de olyan, aki mindent jól és értelmesen cselekszik. Modora mindenkinden igen könnyed s ami ritkaság, egyszersmind méltóságos, a nélkül, hogy a legesekeleyebb hiúság, keresettség volna benne. Nem sokat beszél, de a társalgásban részt vesz s igen jól adja elő, amit látott, tapasztalt, a nélkül, hogy valaha magáról beszélne. Igen becsületes, igazságos, őszinte, egyszerű, rendkívül bátor és igen kegyes, Istenfélő, anélkül, hogy ezt akár mutogatná, akár rejtegetné.

Gyermekkorának emlékei, az üldözések, a börtönben töltött szomorú napok, a halálos félelemben való szökések és a szomorú bujdosás évei buskomorra tették, annyi keserű csalódásban megtört lelkét, úgy, hogy az a férfi, aki fejedelmi bölcsőben ringott és mérhetetlen vagyon ura volt, testi szépséggel, lelki kiválósággal megáldva, hat évtizedre terjedő életében csalódást-csalódásra ért meg, mindenben, amit csak örömmel és boldogsággal szokott nyújtani az élet az embereknek. — Lemondások hozsuzu sora életének minden fázisa, hazáról, uralkodásról, vagyonról, hitvesről, családról — és lelkének örök ideáljáról, a mi mindent még talán pótolhatta volna: a szabadság ideáljáról is.

(Folyt. köv.)

Vásároljunk
jó árut
olcsó árban

Asztalos József

női divat áruházában Debrecen,
Kossuth-u, 4 sz.

Hazai és angol kelmék a legszebb kivitelben kaphatók.

8206-906. tkasz.

Szövetkezetünk

második évtársulatába tagok már most fölvetetnek.

Új kölcsönök után

a törzsbetétek csak 1907. január 1-től fizetendők.

Egy törzsbetét 50 fillér.

Egy törzsbetét 100 korona hitelre jogosít. **Négyéves évtársulat.**

Jelentkezhetni lehet az intézet hivatalos helyiségében Piac-u. 65. (Cegély-ház).

Központi Bank m. sz. igazgatósága.

Donogán és Somossy

Debrecen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye divat és szőnyegáruház.

Nagy választék

Mosó velezek, - flanelek, posztók, - selyem kelmékben.

Jäger alsó ruházat.

Flanel takarók, lópokrócok.

Sinoleum gyári árban.

Hirdetések

jutányos árban felvételnek a "DEBRECENI ÚJSÁG" részére a kiadói hivatalban, Lamprocht-ház, Piac-u. 42

Szabó Lajos Fiai cég

Debrecen.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát hol

Szőnyegok, csipke és szövet függönyök, applikált stórok.

Ágy és asztalterítők, flanel takarók

Besztercebányai pokrócok.

Paplanok, matrácok

Kész női- és férfi fehérneműk

Menyasszonyi kelengyék.

Jutányos szabott árakon beszerezhetők

Kirakatnak állandóan a legutolsó divatot tüntetik fel.

Birtok eladás.

Házi kezelésben levő, gazdasági épületekkel ellátott 808 hold s 876 négyszögölnyi területű

tagbirtok,

astrukcióval vagy e nélkül kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Dr. Moskovics Jenő,

ügyvéd irodája

Debrecenben, Arany János-utca 2. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A hajdunánási kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Nyeste Gábor és fiái végrehajtónak Molnár Antal és t. végrehajtást szenvedők elleni 1774 kor. 66 fill. 260 k. 170 k. 100 k. 200 k. 265 k. 35 f. 108 k. tőke követelés és azok jár. ranti végrehajtási ügyében a debreceni királyi törvényszék a hajdunánási kir. járásbíró területén levő Hajdunánás városában és határában fekvő a hajdunánási 1781. sz. betétben A-1 srsz. 4750/1. hrsz. a. foglalt 329 □-l területű Csepüskertbeli szőlőre, azonban a C 1 alatt Hadházi Julianna özv. Magyar Imréné javára bekebelezett özvegyi hasznélvezeti jog fenntartásával 82 koronában.

A hajdunánási 1772. betétben A I. 1-2. sor 14315. 14317. hrsza. foglalt 1 h. 163 □-l és 2 h. 250 □-l területű vidi szántóra 1163 koronában, ugyan-ezen betétben A II. 1-2 sorsza. foglalt 108/242833. rész kajánsziki, 725/2542892 rész nagy legelőre 181 koronában.

A hajdunánási 1774. sz. betétben A - 1 sorsz. 2742 hrsza. foglalt Dongó utcában levő 237 □-l területű belsőre s rajta levő 745 ö. számú házra 400 koronában az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi január hó 15-ik napján délelőtt 9 órakor a hajdunánási kir. járásbíró árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladtni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 8 k. 20 fill. 116 k. 30 f. 13 k. 10 f. 40 koronát készpénzben vagy az 1881. LX t.-c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ova-dék képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t.-c. 170 §-a értelmében a bánat-pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Hajdunánás, 1906. október 14.
A hajdunánási kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Kálmánchelyi
kir. járásbíró.

8968

Eladó uri ház.

Egészséges nyílt helyen, közel a piachoz 5 és fél hold cucai földjével vagy a nélkül eladó.

Értekezhetni

Tarbay József,
órás üzletében Piac-u.

A FILLÉRBANK SZÖVETKEZET

1907. január 1-én kezdje meg

Minden évtársulat 5 évre alakul. 1 törzsbetét

A szövetkezet

hogya a hetibefizetésekkel a tagok takaréki tagjai részére olcsó s könnyen visszafizet

Minden törzsbetét után 10) korona

ezen kölcsön heti 50 fillér befizeté

melyben a kamat is befizetés mellett távol idegenben, nem kamatot nem kell fizetni.

Vidéki tagok befizetéseiket bérmentve postai befiz

Tagul lehet jelentkezni alulírott igazga

A Fillerbank Szövetkezet Ig

Steiner Gábor, nyug. ezredes elnök

Jeney Szabó Miklós, rendőrkapitány alelnök

Dr. Varga Kálmán, ügyvéd, jogtanácsos,

Balogh Péter gazdálkodó, Csáky János vágóhídi igazgató

Dr. Czákó Zsigmond orvos

Domán Miksa kereskedő,

Ecsedi Imre gazdálkodó,

Frenkel Jenő kereskedő,

Halász Izidor szálloda tulajdonos.

Juhász István lakatos,

Koszorus Kálmán városi tisztviselő,

Widder Jenő gyógyszerész

igazán világraszóló példája a hü odásnak és onzetlen odaadásnak fe-ura iránt, aki maga írta meg ma-hogy: „én nekem semmi okom nem pujtosni hazámból, csak az, hogy szerettem a fejedelmet“. Vagy a fejezte, egész életre szóló önfeláldo-lelki indító okát, — belesett a szeretet bűvös körébe, amelyből, a tm környezetében levőkkel együtt, dott, de nem is akart kiszabaduini. sujatságos véletlene a sorsnak, a hü apród, akit öreg fővel földel-nesze székelyföldi szülőföldjétől, nem tartja mellett távol idegenben, nem haza haló poraiban még akkor a nagy fejedelem majdnem lvartartása kopor-ókban vándorolt z édes hazai földbe örökre meg-

hü írdeák eloszlott porai elvegyül, tesztét a rodostói magyar temetőben, bbbé senki, még későkori hü utódjá-aly Kálmánnak gondosan kutató találja őt meg soha-soha, hanem il hallgassa tenger mormolását, ten-ja felett futó szél zugását, egyedül-a bujdosók közül... „Hon pedig a letunt „kuruevilág“ he-ütött a „németvilág“. Szabadságról, ficsőségről, Rakóciról beszélni sem bad, csak titokban emlegettek a nád-bogárhátú viskók alatt és a nemesi

berendezési tárgyak a legjobb kivitelben kaphatók

R és DAVID
zen Piac-utca 7. szám alatt.

ŐS JSÁG

ELKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dr. Péter, Lamprocht-palota, Kálisszat.
az udvaron alul.

fi

volna, ma sincsen össze- A novemberi rendes városi lés is, úgy látszik, elmarad; üli tartására nincs kilátás; etem kérdésének megoldása napról-napra, hétről-hétre nnap ott leszünk, ahol vol- egfeljebb egy néhány szép hangu beszéddel gazda- de egy rózsás szép remény- onyára szegényebbek.

EI

távolról szemléli a dolgok az önként kérdi: mi az Debrecen, hogy a közgyűlés ösz- ahát halasztják, mi az oka, m akarják kiküldeni azt a 760 got, mely összeköttetésbe z egyházkerülettel s közö- legállapodnának arra nézve, esetleg mondon volna lehetséges az négyes m létesítése? Hisz a bizott- jával e küldésével Debrecen városa nem vállal magára semmi- elönyö rhet? S az a Debrecen vá- kevés mely mindenkor büszkén és let vás mondhatta és mondotta is Feól, hogy ő a kollegium fő- (usa és főfentartója, — most areven miért zárkózik el e at tárgyalása elől?

760

EI

EI

EI

EI

EI

EI

Érthetetlen, hogy Debrecen város vezérférfiai, akik ünnepi szónoklatokban állandóan az egyetem lelkes barátainak mutatják magukat, a kultúra ily fontos kérdésével szemben magas fokú közönyt tanusítanak. Nem is tudnánk megérteni ezt a közönyt s a vele ellenmondásban levő s az egyetem létesítéseért pohárt üritő felköszöntőket más, csak az érti meg, aki ismeri e város belső pártéletét, a pártok elhelyezkedését s azt, hogy minő elemekből szedi egyik vagy másik párt a maga embereit? Ha a város vezérférfiai „egyetempártiak” is, bár különbözők a politikai meggyőződéseik, aszerint mutatják ki az egyetem iránt való nagyobb vagy kisebb hajlandóságukat ott, ahol ez a kérdés döntés alá kerül, amint saját politikai pártjuk többsége: a névtelen, de a pártkörben benn döntő súlyal bíró s a vezéreket, ha kell, el is ejtő tömeg, — az irányt megadta. Nem a pártok vezeték a pártokat, de a párt a vezéreket, akik ha egy-egy kérdés nem kedves a tömeg előtt, bizony cserben hagyják azt, a saját jól felfogott érdekekben.

És ime, amíg a debreceni egyetem sorsa ilyen csehül áll, addig Kassa számára, a harmadik egyetem céljára szükséges fedezet első részlete az 1908-iki költségvetésben — a Budapesti Hírlap közlése szerint — fel lesz véve. Csakhogy Kassa ám deputációzott, agilis embereivel tudott befolyást gyakorolni a kormányra, pedig ott még nem is tettek oly nagy szívességet a kormánynak, mint

itt, a darabant-főispán elverésével. Debrecenben állami egyetem beláthatatlan időn belül nem lesz. Más uton-módon, mint a város segélyével, egyetem itt soha sem fog létesülni. Az egyházkerület a tavasszal betölti a két új filozófiai tanszéket, melyet a város alapított, a filozófiai tanárok száma négy lesz tehát; de ha pár év múlva tud is még egy-két tanszéket felállítani a meglevő alapítványok kamataiból: ez még nem elegendő, ez még nem egyetem.

Hogy a debreceni ősi, híres főiskola egyetemmé lehessen, ahhoz először is a Szabó-féle javaslat tárgyalása, elfogadása s e célból egy városi közgyűlés összehívása szükséges.

Egy emberöltő óta küzdenek Debrecenben az egyetemért, küzdenek érte lelkes férfiak, akik nem a maguk hasznát keresik, de a kultúra terjedését munkálják s e város apraja-nagyja támogatta őket munkájukban, mert valahányszor az egyetemről folyt a szó, mindenkor mindenki az egyetem jó barátjának mutatta magát. Igaz, hogy döntő tárgyalás alá ez a kérdés eddig még nem jutott.

Ha tehát mindenki jó barátja az egyetemnek, miért nem hívják össze a közgyűlést? Miért nem tárgyalják le a Szabó-féle javaslatot? Hívják össze ezt a közgyűlést mielőbb, hogy ha van ellensége az egyetemnek, aki egyszerűs mind a kultúrának is ellensége, hadd mondja el ott a maga nézeteit, érveit meggyőzően, hadd lássa meg és tudja meg mindenki, miért nem kell egyetem Debrecen-

nek, mikor megvan hozzá minden feltétele, miért kell e városnak inkább visszafejlődni, mintsem előrehaladnia, miért kell az egyetem-ellenes törekvéseknek — ha ezek megvannak — titokban bujkálniok, ahelyett, hogy képviselőjük kilépne a közgyűlés elé s büszkén, igazsága érzetében mellette verve mondaná: „Uraim, én ezért és ezért nem akarom az egyetemet!” ...?

Tessék csak összehívni a közgyűlést!

A Fejérváry-kormány vád alá helyezése.

— Távirati tudósítás. —

Az igazságügyi bizottság ma délelőtt tíz órakor ülést tartott a Fejérváry-kormány vád alá helyezése tárgyában. — Az ülésre megjelentek: Ajtay Aladár, Bakonyi Samu, Barcsics Erazmus, Bizony Ákos, Csizmazia Endre, Endrey Gyula, Ferenczy Géza, Gál Sándor, Havari Dániel, Heinrich Antal, Hédeváry Lehel, Horváth Gyula, Jankovich Marcel, Keller István, Kemety Károly, Musitzky Döme, Nagy Sándor, Nyáry Béla, Pescha Miklós, Sággy Gyula, Schmidt Károly, Simonyi-Semadam Sándor és Szász Zsombor bizottsági tagok, Holló Lajos elnök Markhot Aladár jegyző, Visontai Soma előadó, Kossuth Ferenc, Polónyi Géza, Apponyi Albert és Zichy miniszterek.

Az ülés elején Kossuth és Polónyi miniszterek kijelentik, hogy ugynevezett paktum ugyan nincsen, de a kormány átvétele a korona részéről bizonyos kikötésekkel járt és ezek között van az is, hogy a Tisza- és Fejérváry-kormány tagjait személyes vád alá venni nem szabad. A politikai elítélés dolgában azonban a kormány szabadon cselekszik. Ezt a tárgyalás előtt tudomásul kívánták adni.

Ezután Visontai előadó bejelenti hogy Hencz Károly képviselő neki indítványt

udvarházak folyondáros tornácain a kurucok csendes unokái.

Világgraszoló beces maradványa a Rákóczi-kornak a Rákóczi-nóta, mely valószínűleg 1711 táján keletkezett, mikor a hagyomány szerint Barna Mihály, Rákóczi öreg udvari cigánya játszotta a bujdosásban. Töle vette át Cinka Panna, unokája az öreg Cinkának és ő terjesztette el. Ebből a nótából formálódott a Rákóczi-induló, melynek dallama diadalmasan bejárta már az egész művelt világot és benne általánosan ismertté vált, a zene átható hatalmával fogva, a sirva-vigadó magyar Génius.

Nem is maradt egyebünk a Rákóczi fejedelem és a kurucok idejéből. Dicsőséges emlékeket már-már elhomályosították az újabb események; a kuruc sirokon nem az emlékezés virága, hanem a feledés mohástermett, míg a fáradhatatlan Thaly Kálmán tolla és egyénisége királyi szóval meg nem nyitotta a sírok nehéz kőlapjait.

A „kuruc-világ” utolsó föllobbanása volt a régi daliás időknek, megnyilatkozása a lovagi magyar erényeknek, magyar tulajdonságoknak, — erőben, hazafiságban, önfeláldozó küzdelmekben páratlanul gazdag és emlékezete dicsőséges. Utoljára nyilatkozott meg bennük a magyar vitézi nyalkaság, vérök ontása valóban eszményi önfeláldozás, költészetük az érzések külön magyar világa, egész történetük maga is költészet...

Ébren tartotta ez bennük a nemzeti

érzést és összekötő kapesot alkotott a rendi világból a nemzeti állam eszméjére átforduló időben, midőn a több százados nemzeti ellenállás szabadságot védő erejéhez, a rendek küzdelme mellett az egész nemzet fegyveres ellenálló hatalmát csatolta. A magyar kuruc-fölkelés harci eljegyzése volt az átalakuló magyarságnak a teljes nemzeti szabadság modera fogalmával, amelyben a Rákóczi személye, mint egy legendahősé, a lezdrágább ékesség; a nemzeti szabadságnak jegyzőürrje.

Legelső küzdő ősi elődjei Boeskey István vitéz hajdúi valának és a magyar szabadság véres diadal-utja rajtuk keresztül, nemzedékről-nemzedékre a Kossuth Lajos dicső honvédelhez vezetett.

Haza jöttek tehát Rákóczi Ferenc és bujdosó társai; de milyen más világot találnak itt csaknem két század óta lehunytt szemeik! A föltámadásban való hitünk szerint, ha porréseik nem érzik is, de lelküket megérinti a mai realis kor szelleme. Mint sötét éjszakában a villámlás, ugy cikáztak a hazán keresztül az ő lelkeik, a kik mindent elvesztettek, mindenükről lemondottak, de a testet elhagyó lelkük ideális világról álmodozva szállott tova, — míg körülöttük most már egy más világ alakult ki a mult kódéből, a melyben a tömegek harca dul a munkáért, a kenyérért és a jobb létért. A haza szent szabadsága, az emberi élet lobbanó föláldozása, az ideális

célkért való rajongás helyett a társadalom forrongása, a tömegek elégedetlensége, a megéhezés nehéz küzdelme foglalják le és töltik be a mostani magyarság lelki világát. Örök példa ebben a korban és a jövő nemzedékek előtt is a Rákóczi szellemének diadala, mert bár az emberek rendeltetése a küzdelem, de maga a megéhezés nem lehet ideál, a mely millió lelket betölthessen. Minden jólét, öröm és boldogság mellett, vagy a nélkülözés, szenvedés és elégedetlenség kínjai között is valami lelki tüzek kell lobogni az emberek előtt, mert e nélkül csak „tömegesen jól táplált szaporá alakult” súlyed le az ember: a teremtés koronája. A kik ideálokat emeltek föl és adnak elbűnk példaképen, azok közelítik meg a teremtésben az isteni szikrát a földi élet idején.

Kis nemzetek fiai az emberi szabadságért keveset képesek tenni, de az eszmét fölemelhetik a tömegek fölébe és egy-egy nagy alakjuk örök életet biztosít nekik a dicső csaták és világtörténelmi vérengzések sorozatában. A modern világ millióinak duló és emésztő küzdelmére a magyar Génius Rákócziiban ideális fényugárt vet a múltárain belül, hanem mindenütt, a hol csak kultur-emberek szellemi életet élnek, valószínűs foralommá s — mivel érte halt meg, — a szabadság fenkolt fogalmává válik e név: Rákóczi!

Cipő Király Tolnai Dániel Piac-utca 49. sz., főpostával szemben (Csanak fűszerüzlet szomszédságában.)
Salát érdekét védi mindenké, hogy cipő szükségletét ezen üzlettel szerezze be. — Csak a Cipő Király cégre tessék figyelni!

adott át, hogy helyezték vád alá a volt Fejérváry-kormány tagjait. Megjegyzik, hogy Hencz a bizottságnak nem tagja s így indítványozási joga nincsen.

Nyáry Béla képviselő és Zichy miniszter a néppárt nevében kijelentik, hogy Hencz indítványa az ő magánténye és a néppárt ezzel nem indetifikálja magát.

Visontai Soma beterjeszti a maga referendáját, melyben tíz fejezetben fejtegeti a Fejérváry-kormány bűneit. A bevezetésben hivatkozik a Ház határozatára, mely szerint a bizottság feladata a Fejérváry-kormány működését az egyéni felelősség szempontjából megvizsgálni. Az előadó megállapítja, hogy Fejérváryék már a kormány átvételével megszegték az alkotmányt, mert az egyoldalú kinevezést elfogadták, holott a parlamentáris elv szerint a nemzet egyetemesét együttesen illeti a kormány kinevezése. Szembehelyezkedtek az 1848: III. törvény-cikkkel, mikor parlamentáris többség nélkül vezették az ügyeket és implicite vétettek III. Endre 1291. évi dekrétumának 3. cikke és az 1507. évi 5-ik és 7-ik törvény-cikkkel ellen. A főrendiház ismételt bizalmatlansági szavazata dacára nem mondtak le. Az országgyűlést négy ízben törvényellenesen elnapolták. Megsértették az 1886. évi XXI. törvény-cikk 19. §-ában biztosított autonóm törvényhatósági jogokat. Nyílt törvénysértés volt a kiszolgált katonák bentartása és a póttartalékosok behívása. Törvény ellenére királyi biztosokat küldtek ki. Az autonóm vámtarifát és a kereskedelmi szerződéseket rendeleti uton csinálták meg. A kvótát pusztán a királyi döntés alapján állapították meg és teljhatalmazás nélkül folyósították a közös kiadáshoz a járulékot. Korlátozták a sajtószabadságot és a gyülekezési jogot. Törvénytelenül oszlatták fel az országgyűlést. Végül kifejti az előadó, hogy ezekért nemcsak az összminisztérium felelős, hanem az egyes minisztereket is egyéni felelősség terheli.

A nagy bűnlajstrom és az egyéni felelősség dacára az előadó még sem meri a vád alá helyezést javasolni, hanem a bizottság bölcsességére bizza az elhatározást.

A meginduló vitáról nem érdemes beszámolni, ugyanis komédia. Minden suszterinas tudja és ma a miniszterek be is vallották, hogy kikötötték a Fejérváry-kormány vád alá helyezésének elejtése. A többség nem kívánhatja a legnyomósabb okok mellett sem a vádat, érveltek a gyűlésen, mert ez a kormány bukását jelenti.

VIDÉK.

Gyilkossági merénylet. Szekszárdról jelentik: Szekszárd határában Hecht Jakab épületfakereskedő apósa, Schimek Adolf ellen gyilkos merényletet követte el. Tegnapi este az ablakon keresztül rálöttek Schimekre, a kit arcán ért a golyó. Haldokolva szállították a szekszárdi kórházba.

Halálos ütés a oszizmával. Különös fegyverrel tűzött össze két falusi ember, — mint tárkányi tudósítónk jelenti. Szófia Vaszali Tárkány községből tegnap Felt Manilla tarkaicaai gazdánál járt és látogatása alatt alaposan összeszólkkozott a barátjával. A feldühödött vendég torkon is ragadta a házigazdát, a kinek széke mellett heverték a oszímái. A meglepett ember felkapta az egyik nem éppen könnyed lábballit és a támadó Szófia Vaszali fejéhez sújtotta. A oszizma jókora szögekkel és sulyos patkóval volt ellátva, úgy hogy az ütéstől Szófia megszédült és vértől borítva elbukott. Mikor orvost hívtak, kiderült, hogy az ütés halálos, mely a szerencsétlen Szófia Vaszalit, ha csak a véletlen szerencse nem segít rajta, megöli.

Képviselőválasztás. Szliácsról jelentik nekünk, hogy Bading Lajost alkotmány-párti programmal egyhangulag képviselővé választották.

Az új szervezet.

Sok beszéd, kevés ujtás.

Jog- és pénzügyi bizottsági ülés.

Nagyon lassan halad a jog- és pénzügyi bizottság az új szervezeti szabályzat tárgyalásával. Három napig tárgyaltak már, de még a negyedrészt sem tárgyalták le. Ha így tart, még a jövő héten is tárgyalni fognak. Az időért nem volna kár, csak aztán jó munkát végezzenek. De bizony arra alig van remény, mert hiszen még a bizottságban is oly sok az ellentétes nézet, hogy sokszor előző döntéssel határoznak. Elképzelhetni, hogy a közgyűlésen is mily nehézkes lesz majd a tárgyalás.

Az érdeklődés is csappanni kezd a hosszadalmas, társzató tárgyalások következtében. A tegnapi ülésen jelen voltak Vecsey Imre főjegyző elnöke mellett: Márk Endre, Kiss Albert, Komlóssy Arthur, Rickl Antal, dr. Tüdös János, Sz. Szabó József, bizottsági tagok, dr. Magoss György t. főügyész, Király Gyula tanácsnok, Török Gábor erdőmester és Varga Károly tb. tanácsnok-előadó.

Folytatták a tanácsi ügyosztályok szervezését. A jog- és pénzügyi osztály szervezésének tárgyalásánál felmerült a kérdés: nem volna-e szükséges a hatodik tanácsnoki állás szervezése? Eddig az ügyosztályt a főjegyző vezette. Márk Endre javasolja, hogy a főjegyző vezesse továbbra is ezt az ügyosztályt. Magoss György lehetetlennek tartja, hogy a főjegyző önálló ügyosztályt is vezessen. Márk Endre szerint megfelelő erővel elvégezhető ezen teendőket is. Vecsey főjegyző ajánlja, hogy a jogügyi bizottság elnökségét hagyják meg neki, ha az ügyosztályt el is veszik tőle, mert a város ügyeit másként nem képes megismerni. Tüdös János megfontolandónak tartja, hogy a főjegyző, a ki állandó helyettese is a polgármesternek, lehet-e önálló ügyosztály vezetője. A bizottság eredeti szövegezésében hagyja a szakaszt, tehát a főjegyző továbbra is a jog- és pénzügyi osztály vezetője marad.

Ezután a gazdasági és erdészeti ügyosztály szervezését tárgyalták. Tüdös János a téglagyár ügyeit is ideutalándóknak tartja. Király Gyula tanácsnok ellenzi. A szakaszt elfogadták. Király Gyula javasolja, hogy ügyosztályához fogalmazói és irnoki állás szervezessék, az erdőmesternek a főerdőmesteri, az erdészeknek a főerdészi cím adassék, a városgazdának a gazdasági felügyelő, a gazdasági gyakornoknak pedig a városgazda cím adassék. Török Gábor erdőmester — egész helyesen — nem áhítja a főerdőmesteri címet, az erdészeknek sincs a főerdőmesteri címre szükségük, de a bizottság — elég helytelenül — a címet megadta nekik, a többieknek azonban nem.

Elfogadták a 22. és 23. §-t. A 24. §-nál Acél Géza főmérnök a fásítás, parkirozás és műkertészeti ügyek rendezését szeretné megoldani. Fejér Ferenc a mérnöki hivatal teendői közé kívánja sorozni, míg Márk Endre, a gazdasági ügyosztály felügyelete alá utalja. Török Gábor erdőmester felvilágosításai után a bizottság a parkirozási, fásítási és kertészeti ügyeket a gazdasági ügyosztályhoz osztotta be.

Az adóügyosztály szervezéséig jutottak tegnap. A bizottság ma nem tart ülést, tárgyalásait csak pénteken d. u. folytatja.

A VÁROSHÁZARÓL

Névszerinti szavazás. Kovács József polgármester ma a következő értesítést küldi szét a bizottsági tagoknak: Értesítem a városi törvényhatósági bizottsági tag urat, hogy a legközelebb tartandó bizottsági rendes közgyűlésünkön — melynek tárgysorozata annak idején szokott módon közölve lesz — több tárgy névszerinti szavazás által hozandó határozat végett fog a városi tanács által előterjesztetni, nevezetesen: 1. a „pipagödörök“ elnevezésű város tulajdonát képező 11 hold 217 négyszögöl kiterjedésű szántóföldnek nyilvános árverésen eladása (névszerinti szavazás harmad izben); 2. az Ispóty-utca 3. és 5. számú telkek között eső pusztai földrész eladása (névszerinti szavazás harmad izben); 3. a Deak Ferenc-utca 14. sz. (Bornyasz-féle) ház utáni 1 hold 922 négyszögöl ondódi szántóföld eladása (névszerinti szavazás másod izben); 4. a Kossuth-utca 14. sz. (Bészler-féle) ház és az ezzel határos Rickl-féle kert telkeknek a rendőrségi palota céljaira megvétele (névszerinti szavazás másod izben); 5. a Vásári András és társai tulajdonát képező és az új lovassági laktanya mellett elterülő mintegy 3600 négyszögöl földrész megvétele (névszerinti szavazás első izben).

Sóvágó büntársai az esküdtsek előtt.

Kitűzték a tárgyalást.

A jövőhéten csütörtökön lesz.

Debrecen, november 22.

Néhány nap előtt már említettük, hogy a Méliusz-téri rablógyilkosság ügyében megindított újabb vizsgálat befejezést nyert s hogy a két új bűnös Szathmáry és Nyiri, akik különben töredelmes beismerésben vannak, a vádtanács határozata ellen nem felebbezték. Ugyanakkor jeleztük azt is, hogy a bűnügy tárgyalása valószínűleg még a mostani esküdtszéki cikluson megtörténik.

Nem lehetett ugyan egész bizonyosra venni, mert még voltak akadályai. Ezek az akadályok azonban elsimultak és a Méliusz-téri rablógyilkosságnak Nyirire és Szathmáryra, mint Sóvágó büntársaira vonatkozó részében már a jövő héten csütörtökön, megtartják az esküdtszéki tárgyalást.

Kerekes István, a büntető tanács elnöke ugyanis a jövő hét csütörtökjére tűzte ki az esküdtszéki tárgyalást s ugyancsak arra a napra citálják be az összes tanukat. Ezek száma nem sok lesz, mert hiszen a szüksége sem igen forog fenn. Ugy Szathmáry mint Nyiri töredelmes beismerésben vannak. Tegnapi mindkét vádlottat felkísérték a büntető tanács elnökéhez, ahol Kerekes János helyettese kihirdette előttük, hogy a Méliusz-téri rablógyilkosságban való bűnrészességük ügyében a jövő hét

Jó cipőket olcsón csak

Glück Ede

legnagyobb férfi- nő és gyermek cipőárúházaiban vehetünk!

Debrecen,

Piac- és Kossuth-u. sarkán a kistemplommal szemben.

Férfi kalapok és fehérneműek nagy választékban kaphatók.

2

hogya ma a népek között erős erkölcs érvényesülnek, melyeknek fontos és vezéres következményeik lehetnek. Eppen ezért senkit sem nyugtat meg az, ha folytonosan arról biztosítanak, hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország között a hivatalos viszony kitűnő és a hármasszövetség megújításában nincs kétség. Bülow herceg maga konstatálta, hogy a szövetség nélkül Ausztria-Magyarország és Olaszország között veszedelmes surlódások támadhatnak. Mi érezzük ezeknek a surlódásoknak az előszelét Olaszország közvéleményének minden őszinte megnyilatkozásában, amelyek az olasz miniszterek korrekció nyilatkozataival ugyancsak keveset törődnek. Ausztria-Magyarországnak már nincs bizalma az olasz szövetségben s az itt a nézet, hogy a Balkán sok baját az olasz kéz okozza. Mindez ok arra, hogy nálunk a katonai kérdés előtérbe helyeződjék...

Hengelmüller nagykövet Budapesten. Báró Hengelmüller László washingtoni osztrák-magyar nagykövet legközelebb Budapestre érkezik. Mikor a nagykövet utoljára Budapesten volt, még a Fejérváry-kormány vezette az ügyeket s így kötelességének tartja a nemzeti kormány előtt jelentkezni.

Horvát ügyek. Zágrábról táviratoznak: Vasárnap este a Starcevic-párt hívei összegyűltek a pártkör előtt, a honnan dr. Frank József háza elé vonultak s nagy ünneplésben részesítették. Frankot a munkások a vállakra emelték, a mire ez kérte őket, hogy minden provokáció nélkül nyugodtan oszlojanak szét, mert a tüntéseket ürügyül használnák fel arra, hogy a horvát tartománygyűlést feloszlassák. Dr. Starcevic Milo, a tartománygyűlés alelnöke dr. Pavlic képviselővel együtt vasárnap Petrinjában volt. Visszatázásukkor a sziszeki pályaudvaron a rezolucionisták megtámadták s kövekkel és tojásokkal dobálták meg őket.

A forrongó Oroszország.

Grodno, november 20.

(P. T. Ü.) Az itt állomásozó ezrednek egy Ivenovo nevű hadnagya az ezredparancsnokot mellbelötte, majd magát agyonlötte.

félhold védelme alatt talált menedéket. Kis-Azsiában a Marmora tenger partján, Rodostóban vonta meg magát a legnemesebb fejedelem, ahol egész kis magyar gyarmat alakult mellette.

Felesége nem követte a számkivetésbe a török földre, hanem Franciaországba ment és ott halt meg, 1722 február 18-án, a nélkül, hogy Rákócziak Párisból való eltávazása után még valaha találkoztak volna.

Rajta is teljesedett a szomorú sors, hogy nemes lelkét nem melengette hasonló nemes keblű hitves önfeláldozó szíve, mert a német hercegasszony lelkének ereje hamarabb megtört a szenvedések alatt és nem ragaszkodott hozzá egy, amint azt Rákóczi megérdemelte volna.

Idegen földön, idegen ég alatt, távol kis családjától, fiaitól és messze elhagyott nemzetétől, Rodostóban halt meg, 1735. április 8-án, nagypénteken, 59 éves korában. Hült tetemeit bebalzsamozták és miután szívét felesége mellé Franciaországba vitték eltemetni, őt magát nagy titokban Konstantinápolyba szállította a hű Mikes és ott a Jezsuiták temploma alatt temették el édes anyja, Zrinyi Ilona koporsója mellé. Itt lelte meg drága hamvait Thaly Kálmán 1889-ben, a Zrinyi Ilonával együtt és azóta folyton lankadatlan kitartással munkált hazahozataluk ügyén.

Két fiában is utólrta Rákóczit a nagyszellemű apák szomorú végzete, hogy a

Pétevár, november 20.

A párisi tőzsdén a Witte gróf ellen elkövetett merényletről elterjedt hír teljesen alaptalan.

Pétevár, november 20.

Egy minisztertanácsi döntés alapján a cár elrendelte, hogy a hadapród- és lengyel-részetű iskolák növendékei, kik katonai szolgálatot teljesítenek, felelődni tartoznak. A három felsőbb osztály tanítványai letették az esküt.

Mittau, november 20.

A tukkumi zavargások vezetőit és egy, a zavargásokban való részvétel miatt halálra ítélt windaui lakost kivégeztek.

Pétevár, november 20.

(Pétevári Távirati Ügynökség.) Ochta jelentése szerint ott egy hét emberből álló rablóbandát abban a pillanatban fogtak el, amidőn tellegyverkezve rablásokat akartak elkövetni.

Varsó, november 20.

A constochai kórházban 3000 gramm ether fölrobbant. Az a terem, melyben a műtéseket végzik, erősen megsérült. A falak egyrésze beomlással fenyeget. Két kórházi munkás súlyos égési sebeket szenvedett. Egy orvos is súlyosan megsebesült.

Pétevár, november 20.

A kadétpárt kérelmét, hogy a duma feloszlatása után bezárt klubot újból megnyithassák, Stolypin miniszterelnök elutasította. Stolypin kijelentette, hogy miután ő a kadétpárt forradalmi pártjának minősítette, nem kívánhatják tőle azt, hogy neki újabb propaganda kifejtésére alkalmat adjon.

VIDEK.

Gyilkos merénylet. Tomola Nándor vasöntő hét esztendeig élt közös háztartásban Erdei Julia mosónővel. Az asszony azonban a minap elhagyta, mert részegkedni kezdett. Az ötven éves ember nem tudott belenyugodni a sorsába. Váltig kérlete az asszonyt, hogy térjen vissza, de hiába. Tegnap megint fölkereste a mosónőt

fiakra a nagy név teherképen nehezedik, — mert mind a kettőt léha szelleművé tette az idegen nevelés. — Az idősebb, József nemsokára atyja után, 1738 november 10-én Csernavodában, az ifjabb György, csak később, 1756 június 23-án halt meg Saint-Denisben Páris mellett; hanem magyarul már egyik sem beszélt, nem hogy magyar szívvvel „Rákóczi“ tudott volna lenni. György kétszer is nősült, de gyermekei nem voltak, tehát benne halt ki a nagynevű család fiága; Józsefnek egy leánya maradt, de a ki atyja nagy nevét soha sem viselte és minden nemzethez való tartozandóság nélkül, mint apaca halt meg, 1780 július 3-án, egy párisi zárdában.

Maga Rákóczi Ferenc fejedelmi tartású, de azért sima, egyszerű modoru, megnyerő külsejű, sőt szép férfi vala; német neveltetésekor nagy műveltséget sajátított el, de lelke nagysége ősei után főképp anyjáról való dus öröksége. — Benne összefolyt a vértanui hagyományu Zrinyi, Fransepán, Báthory, Loránty, Zeleméry családok ősi vére. — A magyar nyelven kívül öt nyelven beszélt (latin, német, francia, olasz és lengyel), de szónoki képességének is az országgyűléseken nem egyszer fényes példáját ragyogtatta. Rendkívülinek mondható egyéni tulajdonságairól Saint Simon mesteri tollal ezt a rajzot adja:

„Tekintete igen nemes, majdnem parancsoló, de a legkisebb durvaság nélkül.

a Levente-utca 10. számú házában s most már fenyegette, hogy agyonüti, ha nem hajt a szavára. Ot éves kis leányuk látván, hogy apja milyen dühös, etébe állt:

— Ne bántsd a mamát, te rossz ember!

A vasöntő dühében a gyermeket fojtogatni kezdte, mire a mosónő egy vasalóval fejbeütötte. Tomola ekkor az asszonyra rontott, a ki azonban fölkapott egy batát s úgy vagta fejbe, hogy vértől borítva eszméletlenül rogyott össze. A súlyosan sebesült embert a mentők a Rókus-kórházba vitték. Az asszony ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

Szerencsétlenség a vadászaton.

Hévízgyörkön — mint onnan jelentik — a minap vad szat volt, amelyen súlyos baleset történt. Nádossy vezérkari százados golyója véletlenségből báró Pongrácz Jenő miniszteri segédtitkárát érte, aki súlyosan megsebesült.

Halálra forrázott gyermek. Szalacsról jelenti tudósítónk: Lőrinc József itteni lakos másfél éves Jóska nevű fiacskaja egy őrizetlen pillanatban, a konyhában játszódva magára rántotta a forró vízzel teli dézsát. A szerencsétlen gyermek a forró víztől szenvedett sérülések következtében pár órai kintóság után meghalt.

Iskolai adóemelés.

Iskolaszéki ülés.

Debrecen, nov. 21.

A debreceni róm. kath. iskolaszék Unger Gusztáv kir. táblai bíró elnöklete alatt ülést tartott, amelyen az iskola fejlődéséről a tanulók számának rohamos felszaporodásáról folyt a tárgyalás.

A tanulók száma olyan nagy, hogy jövőre már az elemi osztályoknál is alig lesz elkerülhető a parallel osztályok felállítása.

Mivel azonban ezzel arányban

Okos, szerény, óvatos, s ha nem is szikrázó szellemű, de olyan, aki mindent jól és értelmesen cselekszik. Modora mindenkivel igen könnyed s ami ritkaság, egyszersmind méltóságos, a nélkül, hogy a legcsekélyebb hiúság, keresettség volna benne. Nem sokat beszél, de a társalgásban részt vesz s igen jól adja elő, amit látott, tapasztalt, a nélkül, hogy valaha magáról beszélne. Igen becsületes, igazságos, őszinte, egyszerű, rendkívül bátor és igen kegyes, Istenfélő, anélkül, hogy ezt akár mutogatná, akár rejtegetné.

Gyermekkorának emlékei, az üldöztetések, a börtönben töltött szomorú napok, a halálos félelemben való szökések és a szomorú bujdosás évei buskomorra tették, annyi keserű csalódásban megtört lelkét, úgy, hogy az a férfi, aki fejedelmi bölcsőben ringott és mérhetetlen vagyon ura volt, testi szépséggel, lelki kiválósággal megáldva, hat évtizedre terjedő életében csalódást-csalódásra ért meg, mindenben, amit csak örömmel és boldogsággal szokott nyújtani az élet az embereknek. — Lemondások hozsuzu sora életének minden fázisa, hazáról, uralkodásról, vagyonról, hitvesről, családról — és lelkének örök ideáljáról, a mi mindent még talán pótolhatta volna: a szabadság ideáljáról is.

(Folyt. köv.)

Vásároljunk
jó árut
olcsó árban

Asztalos József

női divat áruházában Debrecen,
Kossuth-u, 4 sz.

Hazai és anjoi kelmék a legszebb kivitelben kaphatók.

K.
 ábbi szó
 atott szó
 in vála-
 yeg be-
 dők. 3
 vasutassal
 tisztoséges
 jeligére a
 tern József
 raktárában,
 1
 azonnal fel-
 Hajdudorog.
 9864
 ven kiadó 1
 bolthelyiség
 edos László-
 9865
 mellé ajánl-
 9867
 ik. Ugyanott
 yörgy Boes-
 9870
 miknél. F6-
 9866
 szakszerűen
 nyelném illő
 45. szám
 9875
 vágni szá-
 rón delelőt
 9872
 s béli tou-
 kivitelen.
 as Amália.
 9848
 felvetetik
 9830
 a felvétetik
 9863
 mely szép
 dragább,
 petróleum.
 el. Hatvan
 9816
 esőbb árak
 kötött ha-
 rövidaru
 ötések és
 9726
 T. Haris-
 k Benyás
 9118
 felvétetik
 9491
 hajbetétek,
 mnemű haj-
 drász, Hat-
 9409
 vel a város
 vebb értesi-
 ly szándék
 9871
 birtok par-
 uti állomás
 idornál Uj-
 9701
 o festékek
 bondynál.
 s jargány
 herceg-u.
 9811
 i. 29. 9825

ELADO a város közelében igen szép helyt 1 több hold föld, szállótelepítésre igen alkalmas vámospécsi köves ut mentén négyszögtőlnek 30-40 m. vagy holdanként jutányosan. Erte-kezhetsz Pacsirta utc 42. 9868

KÉT csinos asztali lámpa eladó. Cim a kiadó-hivatalba. 9817

Őszi és Téli ujdonságok!

Kosztüm és Ruha szövetek
Velezek, Barhetek.
Selyem és Szövet

BLOUZOK

nagy választékban

KONTSEK KORNÉL
 női és uri divatruházában

Debrecen, Kossuth-utca 1. szám.

Minták kiváratva készséggel küldetnek.

Eladó birtok.

Biharmegyében, a község közvetlen közelében, vasuti állomástól 1 órányira fekvő 158 kis holdas, prima szántóföld, melyből 13 hold erdő, előnyös fizetési feltételek mellett eladó.

Tulajdonosát megmondja kiadó-hivatal.

15 évig érvényes

Magyarosági szabadalmamat

értékesíteném, a mely vas nemű gyárosoknak nagy forgalmat biztosít.

Debrecen, Kölcsey-utca 6.

A „Debreceni Leszámoló Bank“ m. sz.

1907. évi január hó 1-én kezdi meg működését.

Célja: egyrészt a befizetett apró tőkék gyümölcsöző elhelyezése; másrészt tagjai részére könnyen visszafizethető olcsó kölcsönök nyújtása.

Tagja lehet mindenki, aki legalább heti 40 fill. befizetésére kötelezi magát. Minden tag annyszor 100 korona kölcsönt vehet igénybe, a hány 40 filléres heti betétet jegyez.

Minden 100 korona kölcsön heti 40 fillérével visszafizethető, melyben már a kamat is bennfoglaltatik, tehát külön kamatot fizetni nem kell.

Vidéki tagok részére szövetkezetünk a heti befizetések BÉRMENTES befizetésére postai befizetési lapokat ad.

A Debreceni Leszámoló Bank hiv. helyisége 1906. dec. havától kezdve

Debrecen, Piac-utca 19. számú házban a főpostával szembe lesz.

Tagul lehet jelentkezni alulírott igazgatóság bármely tagjánál, valamint a következő üzletekben:

Mayer Jenő fűszerkereskedésében Piac-utca és Széchenyi-utca sarkán.
 Váray József fűszerkereskedésében, Piac-utca és Simonffy-utca sarkán.
 Fisch Testvérek játék kereskedésében, Piac-utca 40,

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Spitz Lipót,
 ügyv. jogtanácsos.

Szele György,
 ev. ref. lelk. elnök

Fürst Ödön,
 nagyker. aleln.

Bárány Mór, gőzmalomtulajdonos,
 Dr. Csikos Sándor, orvos,
 Falk Ármin kefégyáros,
 Fisch Samu, kereskedő.
 Gebauer Károly, gyáros
 Dr. Kenyeres Elek, orvos,
 Kenyeres Károly földbirtokos,

Mayer Jenő kereskedő,
 Roncsik Lajos, vár. főszámvevő,
 Szliuka István szikvizgyáros,
 Szűke Sándor földbirtokos,
 Dr. Tóby Elek városi jegyző,
 Tóth István építész,
 Váray József kereskedő.

Magyarossy Ferenc dohánybev. felügy.